

Systemové prístupy a vplyv medzinárodného prostredia na čínsku ZP

Richard Turcsányi

Úrovne analázy ZP

- **Štruktúra – medzinárodný (regionálny) systém**
- Jednotka v systéme – štát
- Individuálny človek
- ...

Systemové teórie

- Aké je medzinárodné prostredie, v ktorom štát existuje?
 - Princípy, pravidlá, normy, procesy
 - Distribúcia moci
- Aké je postavenie štátu v tomto prostredí?

Teoretické prístupy k čínskému rastu

- Realizmus
 - Čínsky rast povedie k raste antagonizmu medzi Čínou a inými štátmi v regióne, ktoré sa pridajú k USA a postaví sa proti Číne
- Liberalizmus a konštruktivizmus
 - Štáty budú spolupracovať, konflikt nebude jediná/prevládajúca tendencia vo vzťahoch medzi Čínou a inými štátmi

Realizmus

- J. Mearsheimer, A. Friedberg
 - (teória čínskej hrozby, ázijská budúcnosť bude ako európska minulosť)
- Štáty chcú zabezpečiť svoje prežitie, nikto si nemôže byť istý zámermi iných – moc je najdôležitejšia (jediná) kategória v medzinárodnej politike
- Čína sa pokúsi získať postavenie regionálneho hegemóna – tým ohrozí postavenie USA – vojenský stret
 - Historické príklady: USA, VB, Nemecko, Japonsko
- Obranný v. útočný realizmus
 - Rozdiel medzi výhodou v útoku/obrane, snaha nevyprovokovať reakciu (bezpečnostná dilema)
 - Taiwan, anti-access area denial (A2AD)

Liberalizmus

- Pluralizmus – viac dimenzií vzťahov než len bezpečnostná (ekonomika, kultúra, vzdelanie apod)
- Vzájomná závislosť
- Neoliberálny inštitucionalizmus – medzinárodné inštitúcie (režimy) dokážu zabezpečiť mier
- Teória demokratického mieru – liberálne demokracie spolu nebojújú
- Teória hegemónnej stability – hegemón zabezpečí mier, stabilitu a funkčný otvorený medzinárodný trh

Konštruktivizmus

- D. Kang, A. Acharya
 - Ázijská budúcnosť bude ako ázijská minulosť
- Identita, kultúra, zámery
- Štáty v regióne sa neobávajú rastu čínskej moci, sú historicky zvyknuté na čínsku dominanciu, ktorá bola postavená na soft power
 - Problémy v regióne sú viac otázkou identity než moci (Taiwan, Japonsko, rast Číny apod.)
- Štáty nebudú balansovať proti Číne, ale zvolia stratégiu „bandwagoning“

Otázky

- Ako vníma Čína súčasné medzinárodné prostredie?
- Bude Čína akceptovať princípy/normy/podobu medzinárodnej politiky, tak ako boli ustanovené Západom?
- Aký bol vplyv medzinárodného prostredia na čínsku ZP v minulosti?